

بابک خرّم دین

سعید نفیسی

شرکت مطالعات و نشر کتاب پارسه

سرشناسه:	نفیسی، سمید، ۱۲۷۴ - ۱۳۲۵.
عنوان و نام پدیدآور:	بابک خرم‌دین: دلاور آذربایجان / سمید نفیسی.
مشخصات نشر:	تهران: نشر کتاب پارسه، ۱۳۸۷.
مشخصات ظاهری:	۲۱۲ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۵۰۲۶-۵۷-۳
وضعیت فهرست‌نویسی:	فیا.
یادداشت:	کتاب حاضر در سال‌های مختلف توسط ناشرین متفاوت منتشر شده است.
یادداشت:	نمایه.
یادداشت:	کتابنامه: ص. [۱۸۵] - ۱۹۲.
عنوان دیگر:	دلاور آذربایجان.
موضوع:	بابک، خرم‌دین، ۲۲۳-ق.
موضوع:	ایران - تاریخ - حکومت اعراب و جنبش‌های ملی، تا ۲۰۵ ق.
رده‌بندی کنگره:	الف ۱۳۸۷ ب ۲/۷ DSR۵۶۲
رده‌بندی دیویی:	۹۵۵/۰۴۲۵
شماره کتابشناسی ملی:	۱۵۳۹۵۲۲

شرکت مطالعات و نشر کتاب پارسه

بابک خرم‌دین

سمید نفیسی

ویراستار: سعید یونسی

شابک: ۳-۵۷-۵۰۲۶-۵۰۰-۶۰۰-۹۷۸

چاپ اول: ۱۳۸۸

شمارگان: ۲۲۰۰ نسخه

لیتوگرافی: آرمانسا

چاپ: نشانه

صحافی: کیا

قیمت: ۶۰۰۰ تومان

حق چاپ محفوظ و مخصوص نشر کتاب پارسه است

تهران، میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، نبش کوچه بهشت آیین، شماره ۴۱، درب دوم
تلفن: ۶۶۹۵۲۵۷۲ - دورنگار: ۶۶۹۵۶۸۷۷ - امور شهرستانها: ۶۶۹۶۲۳۲۸

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه نویسنده.....
۱۳	سرآغاز.....
۱۴	بابک خرمی.....
۱۹	جنبش بابک.....
۲۱	آغاز کار خرم دینان.....
۲۳	پایان کار خرم دینان.....
۲۵	خرم دینان.....
۳۳	جاویدان پسر شهرک.....
۳۴	سرزمین خرم دینان.....
۳۶	بابک و سرزمین وی.....
۴۱	کامروایی بابک.....
۴۵	زد و خوردهای بابک.....
۴۹	آغاز جنگ‌های بابک.....
۵۲	جنگ‌های ۲۰۴ - ۲۱۱.....
۵۳	جنگ‌های سال ۲۱۲.....
۵۸	جنگ‌های سال ۲۱۴.....
۶۰	جنگ‌های ۲۱۷ و ۲۱۸.....
۶۱	جنگ‌های سال ۲۱۹.....
۶۳	جنگ‌های سال ۲۲۰.....

۶۴	جنگ‌های زمان معتصم
۸۸	جنگ‌های بابک با افشین
۹۴	جنگ‌های سال ۲۲۱
۹۸	جنگ‌های سال ۲۲۲
۱۰۴	سرانجام بابک در آذربایجان
۱۰۹	سبب گرفتاری و کشته شدن بابک
۱۱۸	سهل پسر سنباط
۱۲۳	بازپسین روزهای زندگی بابک
۱۳۵	سرانجام خرم‌دینان
۱۴۱	خاندان بابک
۱۴۳	بابک خرم‌دین در دیده خاورشناسان
۱۴۵	قفقازیات
۱۴۷	۱- وضع عمومی
۱۴۸	۲- ارتقای سهل
۱۵۳	۳- جانشینان سهل
۱۵۵	۴- عیسی بن اصطیفانوس
۱۵۹	۱- مرزبان بن محمد بن مسافر (۹۴۱- ۹۵۷ م.)
۱۶۱	۲- علی بن جعفر وزیر
۱۶۳	۳- قسمت‌هایی از کتاب المسالک و الممالک ابن حوقل
۱۶۳	درباره ارمنستان و قفقاز
۱۶۸	۴- شرح و تفسیر
۱۷۸	۵- نتیجه
۱۸۳	تکمله
۱۸۵	مهمترین مراجع درباره بابک و خرم‌دینان
۱۹۳	فهرست اعلام

مقدمه نویسنده

در زمستان ۱۳۱۲ و بهار ۱۳۱۳ پنج مقاله در سال‌های اول و دوم مجله مهر (از شماره ۹ سال نخست به بعد)، درباره بابک و خرم‌دینان انتشار دادم. این سلسله مقالات از جمله نخستین گام‌هایی بود که در ایجاد حس پرستش پهلوانان دوره اسلامی تاریخ ایران بر می‌داشتم و تا امروز دنباله آن را رها نکرده‌ام و تا هستم رها نخواهم کرد.

همین فخر مرا بس که بیست سال است بیشتر اوقات را در این راه می‌گذرانم و راه را بر جوانان برومند بزرگواری که در این روزها در همین زمینه کار می‌کنند من گشوده و من نموده‌ام.

در این بیست سالی که از انتشار آن مقالات گذشته است باز هم مطالب تازه درباره این رادمرد دلیر آذربایجانی که جا دارد همه ایرانیان او را از زمره بزرگ‌ترین مردان دیار خویش‌تنش بدانند به دست آورده بودم، وانگهی آن مقالات نایاب شده بود و کراراً زنان و مردان جوان و شورمند غیور این روزگار، که من هرگز خویش‌تن را از ایشان جدا نگرفته‌ام، خواستار آن مقالات شدند و درباره برخی از مندرجات آن توضیح خواستند. جای آن داشت که این بحث را نو کنم و برآنچه پیش از این نوشته بودم بیفزایم و در کتابی جداگانه به دست این فرزندان برومند گرامی ایران بدهم.

شادم که این کار بدین‌گونه که می‌بینید به پایان رسید و باز تاروپودهایی از دل خویش‌تن را، که همواره در راه ایران بزرگ جاودانی تپیده است، در این اوراق گذاشتم. اینست که این اوراق را هم با همان

شور و تپش‌های همیشگی به فرزندان جوان ایران می‌سپارم و از ایزد داد آفرین دانش پرور جان بخش رستگاری و کامرانی و کام بخشی ایشان را آرزو مندم.

در پایان سخن از همکار دانشمند نامی پروفیسور ولادیمیر منیورسکی که به من اجازه داده است ترجمه یکی از مقالات وی را در این اوراق جای دهم، و از آقای منوچهر امیری دوست جوان دانشمند پاک نهادم که در ترجمه این مقاله در میان گرفتاری‌های بسیار که داشتم با کمال گشاده رویی مرا یاری کرد سپاس فراوان دارم.

تهران - پایان شهریور ماه ۱۳۳۳

سعید نفیسی